

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVII

Ч. 293. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 18-го грудня 1939.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 293. Jersey City, N. J., Monday, December 18, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода”: Н'Ерген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: Н'Ерген 4-1018 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE

БЛИЖЧІ ПОЯСНЕННЯ ПРО МОРСЬКУ БИТВУ КОЛО МОНТЕВІДЕО

МОНТЕВІДЕО (Уругвай). — Капітан німецького корабля „Граф Спел”, Лянсдорф, заявив місцевим портовим властям, що брак опалових матеріалів і гуртовий напад англійських кружляків положили його в пекельно трудне положення і змусили ховатись до неутраального порту. Ранені німці з свого боку подавали газетярів інформації про битву. Вони з великою пошаною говорили про свого капітана, та казали, що він сам взяв у свої руки стерно й маневрував кораблем так, що виминув усі 17 торпед, що було пущених з ворожих кораблів на них. Ранені німці висказували бажання знайтиш найскоріше знов на своїм кораблі і їхати на море. Їх запалу не остигала навіть пересторога газетярів, які казали, що уругвайський уряд змусив „Графа Спел” опустити порт і що на морі, при виїзді з порту, чекає на німецький корабель ціла англійська армада, кілька кружляків, один тяжкий бойовик, носитель літаків і ряд менших кораблів. Ждатиме також великий і наймодерніший французький тяжкий корабель „Донкірк”. „Це буде тяжкий вихід”, говорили ранені німці, а проте бажали бути на кораблі.

В часі похорону вбитих німецьких воєнк брали участь також моряки й офіцери з англійських кораблів. Вони прислали на труни вбитих свій вінець з написом „Хорошим товаришам моря від товаришів морської британської служби”.

Що сталося з англійським кораблем „Екзетер”, ушкодженням поважно підчас битви, не відомо. Він мав прибути до аргентинського порту в цілі направи, але не прибув.

АМЕРИКАНСЬКІ КРАЇ РАДЯТЬСЯ.

ВАШИНГТОН. — Під проводом Злучених Держав Америки американські краї почали нараджуватись, що робити на будуче, щоб не допускати європейських воюючих країн під свої береги. Уругвай вислав гострий протест до Німеччини й Англії, а той протест підтримали всі американські краї, включаючи Злучені Держави.

ФІНЛЯНДІЯ ЗАПЛАТИЛА СВОЮ ДОВЖНУ РАТУ.

ВАШИНГТОН. — Хоч Фінляндія нині у війні на життя і смерть, проте її представник заплатив припадаючи на 15 грудня довжну рату Злученим Державам Америки, у висоті 234 тисячі доларів. Секретар скарбу, Моргентав, прийняв з подякою ту рату і, висказавши признання Фінляндії за її точність, сказав, що згідно з інструкціями президента ті гроші є відложені на бік і за одобренням конгресу будуть повернені Фінляндії на її потреби.

ФІНЛЯНДІЯ МОЖЕ ОБОРОНЯТИСЬ ДОВГО.

ВАШИНГТОН. — Один із провідників Американського Червоного Хреста, Тейлор, що тепер перебуває в Європі, написав звіт до голови Червоного Хреста, Дейвиса, в якому сказав, що Фінляндія потребує помочи і коли й ту поміч інші держави дадуть, то вона може видержувати, довго, дуже довго. Американський Червоний Хрест відразу ухвалив на поміч Фінляндії 250 тисяч доларів.

АМЕРИКАНСЬКІ КОМУНІСТИ ВЖЕ НЕ БОЙКОТУЮТЬ НІМЕЦЬКИХ ТОВАРІВ.

НЬО ЙОРК. — Голова американської комуністичної партії, Фостер, заявив публічно, що американські комуністи заперестали свій бойкот німецьких товарів, а то тому, бо, мовляв, Совети колись започаткували цей бойкот у цілі спинення війни. Коли „англійські і французькі імперіялісти” таки до війни пішли, то бойкот тратить свою основу, говорив товариш Фостер. Бойкот японських продуктів буде продовжуватись, мабуть до часу, доки Москва не заключить мирового пакту з Японією.

АТЛАНТА ПЕРЕЖИВАЄ ЩЕ РАЗ ЦИВІЛЬНУ ВІЙНУ.

АТЛАНТА (Джорджія). — Місто Атланта переживало ще раз великий момент з громадянської війни, коли то північна армія під проводом генерала Шермана увійшла в місто і спалила його. Переживання ці відновила недавно випущена фільма „Гонімий вийд”, створена на основі історичної повісті з тих часів, під тим самим заголовком, пані Мичел. На відкритті фільми мешканці Атланти повбирали старі строї і по вулицях справляли паради, що нагадували ті історичні хвилини. Фільма всім дуже подобалася. Вона триває чотири години. Деякі знавці кажуть, що ця фільма найкраща з усіх дотепер вироблених фільмовим мистецтвом. Небаром її будуть виставляти в Нью Йорку. Є одначе люди, які побоюються, що ця фільма готова відновити стару ворожнечу між Полуднем і Північчю.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Пригадуємо, що як кожного, так і цього року всі відділи У. Н. Союзу є обов'язані прислати в цій місяці до головної канцелярії рекордові і фінансові звіти якнайскоріше. Всі звіти мусять бути в головній канцелярії 28 грудня, А ВЖЕ НЕ ПІЗНІШЕ, ЯК 30 ГРУДНЯ.

Звертаємо увагу головно тим відділам, які звичайно спізняються з присиланням місячних звітів і належитостей, або які взагалі залягають з заплатами якихнебудь належитостей, що того роду поступовання не сміє повторитись у грудні, з кінцем якого наступають річні замкнення цілого книговодства головної канцелярії. Тому взиваємо всі відділи прислати звіти та вирівняти в цій місяці всякі належитості на час.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

ВПЛИВИ КОМУНІСТІВ БЕРЕД УЧИТЕЛЬСТВА

НЬО ЙОРК. — Голова учительської юнії, Кавітс, сказав, що хоч комуністи повлазили на ключеві позиції в учительських юніях, то проте вони не мають і не мають великих впливів. Вони повлазили туди не як комуністи, лиш як замасковані іншими кличами. Якби вони були зрадили свої комуністичні переконання, то їх було б ніде не впустили. А це доказ слабости комуністичної науки, говорив професор Кавітс.

ІНФОРМАЦІОННЕ БЮРО В НЬО ЙОРКУ

НЬО ЙОРК. — Під автобуд посадинок Ля Гвардія, який перший ставив питання інформаторам. Він питав їх, хто є в Нью Йорку посадинок. Діставши відповідь, що ро, яке має за завдання всіх інформувати про все, що діється в тім місті. На відкритті

СМЕРТЬ ВІД ДВОХ ВИПАДКІВ

Поліційні розсліди над причинами смерті Джана Керена, 20-літнього студента Норт-вестерн Юніверситі в Еванстоні, Іллінойс, показали, що цей студент, вертаючися додому по прийнятті в одному студентському клубі, завів авто до гаражу, замкнув двері гаражу, але забув здержати мотор авто. Під дверми гаражу він у темноті наступив на граблі. Ці вдарили його в голову так сильно, що він упав без притомности. За якийсь час він був би певно прийшов до себе, але тимчасом моноксидний газ, що надбався в гаражу, зачав його на смерть.

ЗДОРОВЛЯ, ЧИ КОШТИ?

Триста років рибаки в бостонському порті викидали зо своїх човнів рибу в скрині залізаними вилами. Недавно бостонський уряд здоров'я заборонив цю практику як нездорову, бо уряд дістав багато жалоб, що через пробивання риби вилами, риба часто псується. Рибацькі підприємства протестують проти цього зарядування, кажучи, що внаслідок цієї заборони рибаки будуть мати більше роботи при ладуванні риби, а через те ціни риби зростуть. Кажуть, що це пошкодить рибацькому портові в Бостоні. Зрештою, додають, риба загинуватиме від вил лише тоді, коли її відразу не заморозять.

БОМБИ, ЧИ НУДИ?

ПАРИЖ. — Бритійський прем'єр Чеймберлін, ідучи слідом таких своїх попередників з минулої світової війни як Асквіт і Ллойд Джордж, відвідав фронт у Франції. Знайшовшись між британськими жовнірами й офіцерами (без парасолі!) почув від офіцера, що на фронті немає нічого надзвичайного, а є нуді. Але, казав офіцер, я волю нуді від бомб. Це, відповів Чеймберлін, справа смаку, та особисто я таки волю би нуді ніж бомби. Коли його запросили на традиційний „пополудневий чай”, Чеймберлін відповів, що не має часу на такі „традиції” й починає поводити від них відійти.

БУВ УЖЕ ДВА РАЗИ УМЕРЛИМ

Генрі Овлер, 65-літній мешканець міста Напа, в стейті Каліфорнія, встав з плити в трупарні, де його зложено як неживого. Прикликані лікарі ствердили, що він зовсім не є мертвий, хоч має внутрішні ушкодження, зломану ногу й терпить від потрясіння внаслідок автомобільного випадку.

Була це для Овлера вже друга пригода того роду. В 1929 році впав він з маярського руштування, з висоти 30 стіп. Тоді його теж узняли за мертвого й відставили до трупарні, а тимчасом він кілька годин опісля почав давати знаки життя й був перенесений до шпиталю.

ПОЛЬСЬКІ АГЕНТИ НА СЛУЖБІ БОЛЬШЕВИКІВ

ПРАГА. — Втікачі з західно-українських земель, що опинились під Советами, подають, що советська влада веде сильну нагінку на українських націоналістів. Спершу ведено її головно у Львові й більших містах, а тепер ведуть її по селах. При тому советська влада послугується давніми польськими агентами і провокаторами, дістаючи від них списки людей, яких давня польська влада вважала членами Організації Українських Націоналістів.

НЕЧУВАНІ ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА НАД УКРАЇНЦЯМИ

ПРАГА. — Уже привезено з Галичини фотографії, що представляють польські звірства над українцями, яких допускались поляки, коли втікали з Галичини. Це такі жахливі картини, що не можна вірити, щоб щось подібне могло статись у якомсь культурнім краю. Але на ті звірства є докази. Є зізнання, як живцем закопували українських хлопців, зв'язаних дротом. Між іншими такі фотографії є з Турки. Їх вишлють також і до Америки.

ФІНИ БАЖАЮТЬ ЗАМИРЕННЯ.

ГЕЛЬСІНКИ. — Якщо Совети не хочуть заперестати боротьби і зачати нові переговори, то значить, що вони хочуть знищити незалежність Фінляндії й відбудувати давню царську Росію, яка не визнавала вільного фінського народу. Таке говорив через радіо фінський міністр заграничних справ, взиваючи Совети закінчити „варварську війну”. При тому заповів, що коли Совети хочуть поневолити фінів, то можуть числити на те, що вони будуть битись до останнього, щоб не потрапити в чужинецьке ярмо. Фінський міністр Таннер підкреслив, що Совети відносились увесь час до Фінляндії нещиро і не хотіли згоди, бо інакше не були б відкинули мирового посередництва Злучених Держав.

ЛІГА БЕРЕТЬСЯ ЗА „ПРАКТИЧНУ ДОПОМОГУ” ФІНЛЯНДІЇ.

ЖЕНЕВА. — В Лізі Націй небувалий рух. Отсе перший раз хоче вона показати свою справжню „активність”. І тому береться за негайне зорганізування матеріальної допомоги Фінляндії в її боротьбі з Советами. Фінський уряд виготовлює листу того, чого Фінляндія найбільше потребує. А вже Ліга зааранжує, як і хто має це доставити.

15 МИЛІОНІВ ЛІСТІВ З ЄВРОПИ.

ГЕНУА. — Два італійські кораблі, з яких один відплив до Нью Йорку, а другий до Полудневої Америки, повезли з собою яких 15 мільйонів листів, що походять з різних європейських країв, включно з Росією. Тепер італійські кораблі ще „найбезпечніші” і тому вони перевозять тепер більшу частину листів з Європи.

КАРТКИ НА КАВУ І ЧАЙ У ДАНІЇ.

КОПЕНГАГЕН. — Невтральна Данія починає відчувати війну надобре, коли вже тепер видають там каву і чай на картки.

НУЖДЕННИЙ ВИГЛЯД СОВЕТСЬКИХ ВОЯКІВ.

ГЕЛЬСІНКИ. — Попали в полон советські жовніри мають повідморожені ноги і дуже зле вбрані. Обува й одежа ніяк не надаються на зимову кампанію. Полонені нарікають на їжу. Тяжко було дістати теплу страву. М'яса не бачили, хоч повинні були його діставати.

СОВЕТИ ПРО ФІНСЬКУ АРМІЮ.

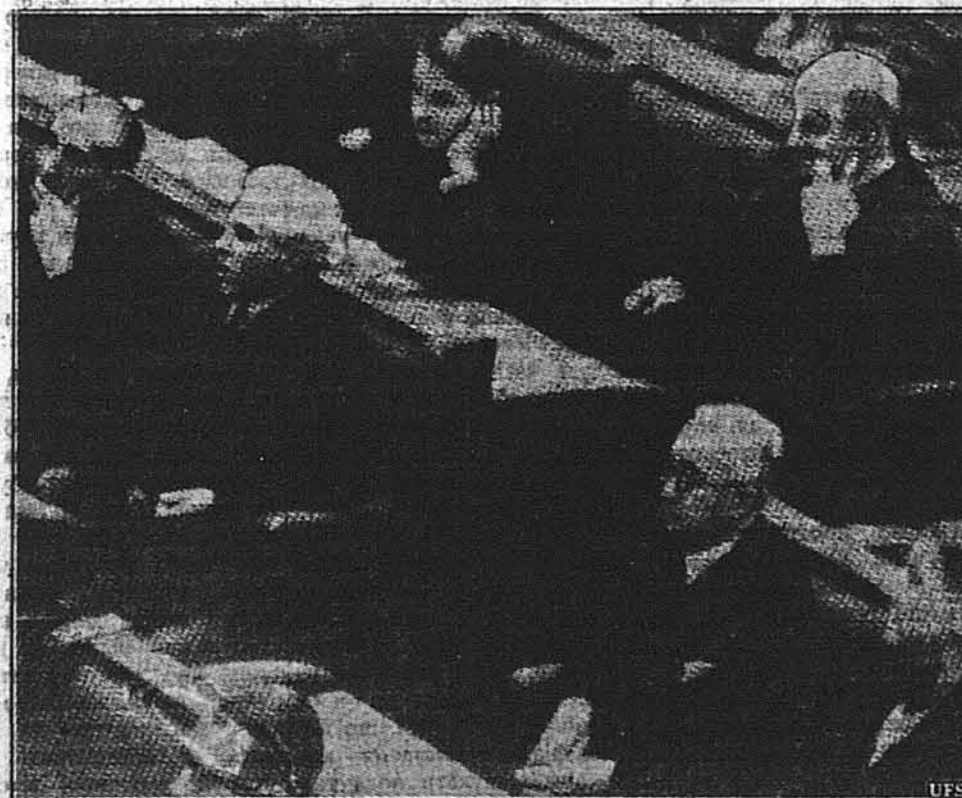
МОСКВА. — „Червона Звезда” розписується, як буржуазна Фінляндія знушається над бідними фінськими воєнками, як їх б'ють і ними поневолюють фінські офіцери. Це має бути те, що розповідають „фінські полонені”. Разом з тим советська преса повна відомостей про величезні перемоги советської армії в Фінляндії.

НАЙГРІШЕ, КОЛИ НЕ ДОЦІНЮВАТИ ВОРОГА.

ЛОНДОН. — Домініяльний секретар Антоні Іден скритикував „побожні побажання”, себто таке говорення, що Німеччина слаба та що її буде можна скоро перемогти. Іден каже, що це величезна помилка, крім легковажності силу противника. Націстична машина, казав він, хоч має слабі сторони, то назагал є сильна.

З СОВЕТСЬКО-МАДЯРСЬКОЇ ГРАНИЦІ.

БУДАПЕШТ. — Одне є певне, що на границі між Карпатською Україною і Галичиною нема спокою. Приходить навіть до кривавих сутичок. Це певне, але неясне, хто це все спричинює. Таке можна вичитати в мадярській пресі. Незагал є переконання, що ці сутички є ділом мадярських комуністів, що в 1919 році втекли з Мадярщини до Советів, а тепер хотілиб дістатись назад до Мадярщини, щоб там зчинити переворот, подібний до того, що був у 1919 році. Часописи доносять, що останніми часами 14 осіб спарались дістатись на „мадярський бік”, але погранична сторожа їх відперла і вони втекли назад „до Советів”. Скільки в тому правди, не знати.

ЛІГА НАЦІЙ ВИКИДАЄ РОСІЮ.

Радіова світлина з засідання Ліги Націй у Женеві, коли Ліга поставила домагання, щоб Росія перестала війну проти Фінляндії.

У першому ряді, від лівої руки: Ожист де Ріб, французький підсекретар; Поль Бонкур, французький делегат; Рудольф Голсті, головний фінський представник, і його помічник.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, а котрим оголошувач хоче мати своє оголошення.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свобода“: BERgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERgen 4-1016. 4-0807

Адреса: „СВОБОДА“, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ЗДОРОВИЙ ПЕСИМІЗМ“

Здається, що англосаксонські народи тому вміють видавати з себе найкращі суспільні устрої, що вони наперед знають, що ні один суспільний устрій не є досконалим і кожний буде мати багато помилок. А знаючи це, вони не дивуються, коли якась помилка знайде та не попадає у розпук, коли щось не функціонує так як слід. Замість того вони напружують свої зусилля, щоб недомагання усунути. Але завжди мають те переконання, що всі недомагання годі усунути, бо як вдасться усунути одно, то звичайно на його місце приходить якийсь інше.

Ось із таких переконанням англосаксонець пересуває свій крізь життя, вважаючи суспільний устрій як засіб до регулювання збірного життя людей, а не як найвищу ціль. Коли трапляється щось зле, треба не раз потерпіти; коли добре, треба радіти, маючи на споді те переконання, що кожної хвилини може щось допсуватися. Серед такого духового наставлення англосаксонець провадить своє приватне життя, прямує до своїх особистих цілей і старається зазнати на тім світі стільки щастя, скільки це можливо серед даних обставин і зобов'язань супроти інших.

Таке наставлення називає англосаксонець, зокрема англієць, „здоровим песимізмом“. Цей „здоровий песимізм“ — це сполучка крайнього оптимізму і песимізму; крайньої радості і крайнього пригноблення; крайньої віри в успіх і крайнього розчарування, коли щось не вдається. Коли чоловік дуже вірить, що щось закінчиться повним успіхом, він часто занедбає заходи, та звільняє напруження, щоб дану ціль здобути. А не здобувши її, попадає в глибоке пригноблення і розчарування. Також, коли чоловік заздалегідь не вірить в успіх своєї справи, себто є крайнім песимістом, то він занедбає себе і свої зусилля ще й тому, бо підсвідомо думає, що все те на ніщо не здалося.

І одно і друге не є добре. Найкраще ті дві крайності перетопити в одну синтезу, кажуть англієць і статі „здоровим песимізмом“. Здоровий песимізм усе думає, що своєю наміченою ціль йому прийде досягти, але він не забуває, що він не може досягти її, а тільки наближитися до неї. Тому він як слід підготу-

ється до цієї цілі. Коли йому всеодно не вдасться цього досягти, то він не попадає в пригноблення. Бо, не вважаючи на віру в свою ціль, він мав зарезервовану думку, що це може йому таки не вдатися. Крім того, коли він напружив усі свої зусилля і всетаки не вдалося йому чогось досягти, він здвигне плечима і скаже: „Що ж, це не моя вина. Я видав за себе все, що міг, а нічого не занедбав“. З черги така думка викорінює в чоловіці почуття нищотності, що все родиться в ньому, коли він щось спартачить.

Українці грішать то надмірним песимізмом, то надмірним оптимізмом. Коли події, наприклад у заграничній політиці, принесуть якусь відрадішну вістку, багато з наших людей попадають у надмірне захоплення і оптимізм, мовляв, ось уже, немов мана з неба, спадають на нас благодаті, про які ми мріяли довгі часи. Коли ж по радісній вістці наступить жорстка, тоді наш загаль холодне і настане гірке пригноблення, а навіть утрата всякої надії.

З великими викильками душі підходимо ми і до наших провідників. Часами ми їх ставимо так високо, що просто обожаємо. Ніякої хибки, ні най меншої плямки не добаємо в них. І в слова такого вибранця, в його мудрість, віримо так, немов у сонце на небі. Коли ж, не дай, Боже, тому нашому провідникові похвизнеться нога, — а це зовсім можливе і природне явище — тоді з великою любов'ю повстає велика ненависть; з великою любов'ю повстає велика ненависть; з великого захоплення гадюча злість; з великого довіря до його мудрості, крайній зв'язка. Одним словом, з божества робиться лайдак; з мудреця останній дурень.

А це все непотрібне. Наймудрішого провідника не треба так обожати, щоби по рабськи вірити в кожне його слово. Всі його потягнення треба кожному перевірявати власним розумом.

Але провіряючи, не треба робити іншого роду помилки, а саме, не треба криво шукати чогось лихого в його думках чи поступованні. Бо бувають люди, які довго мовчать і на все потакують головою. Але як лиш раз зачнуть над чимсь застановлятися, зараз

шукують у тому найбільше чорних сторін та недомагань. Це теж крайність. Думати треба, знаходити недомагання, треба, але там, де вони справді є, а не так, для „засад“. Колись щось добре, по передуманні треба його за добре узнати.

Провідника не треба сіло обожати. А коли йому похвизнеться нога, не треба зараз на нього шпурляти каменем і понижати. Бо, як каже англійська прислівка, „помилляється — це людська прикмета, а прощати — Божа“.

Як уже ця прислівка говорить, „прощати — це Божа прикмета“. Це значить, що коли провідник зробив помилку, то на неї не можна цілком замикаючи очей і її відстоїти. Коли та помилка невелика, вистарчить її запам'ятати і дивитися, як буде цей провідник далі поступати, себто чи буде робити інші помилки; при нагоді ту помилку можна вказати. Коли помилка більша, треба шляхом публічної опінії викликати недовдоволення. Коли ж та помилка відноситься до мудрости провідника, не треба позбавляти його чести, лише треба відсунути його від ведення даних справ. Коли ж помилка відноситься до характеру, треба натискати, щоб відносні чинники, покликани вимірювати осуд, занялися цією справою і цей осуд видали.

Та в усіх тих випадках треба заховувати рівновагу і розсудок та не попадати в ні одну крайність. Маленька помилка — пробачити її; більша — звернути увагу; ще більша — відсунути від завдань, а ще більша — візуально покарати.

З другого боку, коли провідник поступив десь правильно і не зробив помилки, не треба йому давати признання, бо він виконав свій звичайний обов'язок; коли ж чимсь визначився, дати йому відповідне признання, і не треба думати, на основі попередніх його добрих учинків, що він уже ніколи не помилиться.

Треба бути „здоровим песимістом“. Ми всі помилні. Знаючи, що ми всі помилні, не будемо мокрим рядном накидатися на тих, що помилилися, але не будемо також цілком замикаючи очей на помилки інших людей, зокрема наших провідників, уважаючи їх „непомилними“. Ми будемо стежити за їх діланнями, і коли ми любимо їх, будемо для них невидимою сторо-

ЯКЩОБ НІМЕЧЧИНА ЗААТАКУВАЛА ФРАНЦІЮ ЧЕРЕЗ ШВАЙЦАРІЮ

Хоч тепер уся увага світу звернена на Фінляндію, а нові поголоски про мир кружляють все більше й більше, французький генеральний штаб, як теж англійський, не бавляться в ілюзії; вони розглядають всі можливості, щоб не бути заскоченими новими несподіванками.

Ще перед війною французи розглядали можливість нападу Німеччини через Швайцарію. Як Німеччина захопила Австрію й Чехословаччину, то того роду поборовання набрали ще більшої ваги. Швайцарці особливо цінують свою свободу й волю. Довгі віки вони берегли свою нестрляність, але тепер, коли падають усі договори та нестрляності під вистрілом одної гармати чи вибуху прим-и одного чи другого диктатора, Швайцарія насторожила слух і зір.

Тому, від часу „аншлюсу“, Швайцарія почала основно модифікувати свою військову систему. За кілька літ вони вистратили на озброєння краю мільярд франків, себто більш як який інший нарід, у порівнянні з своїми мешканцями.

Тепер, замість міліції, Швайцарія має біля 500,000 спеціального „генерала“ (на час війни), який нею командує.

Колиб Німеччина рішлася вдарити на Францію, її війська повинні би перейти через Рен між містами Базелем і Констанцією, що з військово-стратегічного боку є надзвичайно важко до виконання. Той проєкт є дуже вузький.

Щоб здобути Женеву, по переході Рену, німецька армія знайшлася б в обличчі укріплень, щось у роді французької „лінії Макіно“, чи фінляндської „лінії Маннергайма“. Коли німці перейшли ці фортифікації, тоді на перешкоді їм станули непроходимі гори Юра. Що більше, з

жею, що старається відвернути їх і від помилок та небезпек.

Найбезпечніше словословити провідника вже по його смерті. Бо тоді він уже не зробить помилок. Вибравши з його діяльності добрі сторони, а затінувши помилки, можна його словословити.

боку вони малиб безнастанний вогонь швайцарських військ, а з правого боку вони мусилиб стрінути сильну запару французьких ліній.

Перехід через гори з модерною армією, поездами, самоходами й т. п., недержка річ. Це вже не балканська війна в 1912 р., чи навіть австрійсько-італійська в 1917 р., де жовніри носили на плечах розложени частини гармат. Тепер, коли такі держави, як Польща, падають за кілька днів, то й гірська боротьба має нові удосконалення.

Та проте треба дуже сумніватися, чи німецька команда рішлася на такий ризикований крок, як пробиватися із змеханізованими частинами через гори.

З другої сторони, після загарбання Австрії Німеччиною, Швайцарія поробила цілу низку відповідних утруднень та укріплень, щоби перешкодити наступові німецької армії.

Щоб вкінці дістатися німцям до Рену, вони мусилиб мати більш та доступніші дороги. Таких саме доріг там нема.

З точки бачення військової стратегії, напад Німеччини на Францію через Швайцарію представляє труднощі та не обчислимі ризика. Дуже сумніватися треба, чи німецька армія рішиться на такий крок. Французи в це не вірять, і мабуть не можуть вірити також і німці.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЛИ КАЛЕНДАРІ ЗО СТАРОГО КРАЮ

У відповідь на численні запити з боку тих, що останніми роками купували календарі, видавані в рідному краю, як: Календар Червоної Калини, Календар Золотий Колос, Календар Простоти, тощо, подаємо до відома, що цього року ні одного з тих календарів не буде можна дістати, бо ці календарі через відомі події в краю не вийшли й не вийдуть.

Любітелі таких календарів і ті, що потребують календарських інформацій, звольте купити Календар „Свободи“, що його видано саме з огляду на брак календарів зо старого краю.

Адміністрація „Свободи“.

Левс.

„ЛЕБЕНСРАМ“ У ЛАПКАХ — І БЕЗ ЛАПОК

Увільним „лебенсрам“ від тієї та орієнтації. Проте, залишивши на боці людську безцеремонність та неохайність у трактуванні таких поважних висловів і понять, присвятим „лебенсрамові“ пару думок, поки „лебенсрам“ (в лапках!) непокоїть з газетних шпальт навіть „найсірішу“ людину, а тимсамим зацікавлює її тими справами.

Зачнім від найголовнішого: що це таке життєвий простір? Не шукаймо відповіді на це питання в архивних книжках; не вишпорюймо по лексиконах, залишимо у спокою шкільні підручники. Запитаймо першої стрічної газдині, хочби й неграмотної, чому на своїх грядках садить вона розсаду в точно означений віддалі, чому ямки на загонах, де вона садить розсаду, так однаково відсепо-за яким люди взагалі не добачують нічого конкретного, а з самого слова беруть тільки такий зміст, який їм підсунуть їхні політичні симпа-

нашій невідомості та відповіді, що все, що має рости й правильно розвиватися, мусить мати відповідно багато простору.

З черги запитаймо цієї газдині, чому вона поле що року свою пшеницю та просо. У відповідь почуємо, що як вона дасть вирости бурянові, то пшениці й проса не буде, а щоб так не було, треба буряну виполоти й не дати йому заглушити того, що посіялося. Ніякий, хочби й найбільш учений виклад про життєвий простір не вияснить нам так добре суті речі, як ця коротенька розмова з сільською господинею.

Життєвий простір для нас — це бульби, капуста, шеп у саді й проса на загоні визначають що року весною наші мудрі хлібороби.

Хто ж визначить життєвий простір народам, які розсілися безладно по цілому світі та заглушують один другого, як той невилеплений бурян просо? Нема кому. Найбільший Господар, що сотворив світ, а на ній народи, дав тим народам розум і свободну волю. Користуючись з тих дарів, повинні вони самі визначити собі потрібні їм життєві простори — „лебенсрамы“. Так повинно

бути; в дійсності народи зовсім іншим способом користуються з свого розуму і своєї свободної волі. Ціла історія людства виповнена даме творенням одних і заниканням інших — „лебенсрамів“. Як у лісі над малими кущами довжини виростають розлогі, довговічні дуби й стрілісті, хмаросіяні смереки, — так у нашому світі над десятками народів і народків виростають що якийсь час великі імперії — „лебенсрамы“, щоби по якомусь часі нову розпастися на малі „лебенсрамы“, а згодом у цьому виді знову діялись „опіки“ (додаймо: бурянові!) якогось нового великого „лебенсраму“.

Простір настільки потрібний кожному живому організмові, що в ньому знаходиться цей організм потрібний йому до життя складники. Коли організм не надходить життєвиздатних складників у просторі, що його він фізично займає, — мусить він їх шукати поза тим простором. Це скриває в собі цілу тайну, чому в одних випадках нарід живе сотки літ на своїй етнографічній території, не поширюючи своєї суверенності поза її кордонами, а іншим разом чому нарід підпорядковує собі простори, не

раз кількакратно більші, ніж той, що на ньому живе. Неважко, як це поширювання простору називається: територіяльна експансія, імперіалізм, чи шукання „лебенсраму“ — завжди маємо до діла з тим самим явищем — заспокоєнням життєвих потреб кінцевої народи. Інша річ, що нарід може відчувати внутрішню кінцевість поширення підлеглий йому простір, але не має сили, щоби перемогти всі зв'язки з тим перепоню.

Збираючи все разом, можемо сказати, що тільки той нарід може створити собі ширший „лебенсрам“, який не тільки відчуває потребу в тому напрямі, але й має на те досить сили, при цьому під силою треба розуміти чисельність, характер, організованість і провід даного народу.

Шукуючи відповідей на питання про довговічність історичних „лебенсрамів“, мусимо знову покласти на підбійність з органічного світу. Кожний сильніший вітер лишає по собі в смерековій лісі пару вивертів. Причина цього в тому, що смерека не запусає коріння глибоко в землю, лиш поширює їх навіть досить далеко від себе, але під самою поверхнею землі. Нічого дивного, що не треба гура-

гану, щоб її вивернути. Зате ніхто не бачив, а в кожному раї є це велика рідкість, щоб навіть найсильніший буревій вивернув дуба. Дуб — передусім запусає головний корінь прямовисно в землю, а шойно потім, убитий тим коренем як стовп, розпускає своє бічне коріння, поширюючи свій життєвий простір.

Таким „дубом“ в історії була майже тисячлітня римська імперія, імперія турецьких султанів та до деякої міри імперія московських царів; нині знаменитим зразком такого „дубового“ „лебенсраму“ є імперія Великої Британії.

Імперії, що виверталися, як смереки, за подувом вітру, це були: імперія Олександра Великого, Карла Великого, Наполеона I-го.

Імперіяльні „лебенсрамы“, що виростили й виростають не силою геополітичних кінцевостей, але ідейними фантазіями, або й примхами геніальних вождів; що їхні володарі йшли й будувати, не використавши перед тим як слід свого власного простору й не запусивши, як дуб, свого національного коріння у свою власну землю; яких осередки в своїй зашланності зв'язали з собою більше країн ніж це було по-

ЗА ТРЕТЮ КАДЕНЦІЮ.

Джозеф Дейвіс, бувший американський амбасадор у Бельгії, заявився за те, щоби президента Рузвельта заставити кандидувати знову на уряд президента Злучених Держав,

ПРОТОКОЛ

з нарад головного виконавчого комітету у. Н. Союзу, які відбулися 9. грудня 1939 року в головній канцелярії у. Н. Союзу під ч. 81-83 Гренд Стріт, Джерсі Сіті, Н. Дж.

У нарадах взяли участь: головний президент М. Мурашко, заступник головного президента Г. Герман, заступник головного президента Марія Малевич, головний рекордний секретар Д. Галичін і головний фінансовий секретар-касир Р. Слободан. Головний президент відкрив збори в годині 10. рано й проголосив для пологодження і вирішення цієї справи.

Купно бондів. Рішено закупити такі бонди: Kansas Power & Light Co. 3½% за \$21,700; Iowa Public Service 3½% за \$50,500; Pennsylvania Power & Light 3½% за \$63,300; Brooklyn Union Gas 5% за \$24,060; California Oregon Power Co. 4% за \$24,750; United States Treasury 2% за \$160,000; Public Service of Colorado 3½% за \$56,145; Public Service of Colorado 4% Debentures за \$3,060.

Продаж бондів. Постановлено продати отсі бонди: Gulf States Utilities 3½% за \$36,040, котрі свого часу були куплені за \$35,160; Southern California Edison 3½% за \$10,296, які були куплені за \$9,850; National Steel Corp. 3% за \$7,789.20, за які заплачено \$7,920; Washington Water Power Co. 3½% за \$14,711.90, які були куплені за \$14,700; Pennsylvania Power & Light Co. 3½% за \$63,351, за які заплачено \$63,300; Kansas Power & Light Co. 3½% за \$21,717, за які заплачено \$21,700; New York City 3% за \$100,250, які були куплені за \$99,750; Public Service of Colorado 4% за \$31,188.80, які куплено за \$3,060; Home Owner's Loan Corp. 1½% за \$177,425, за які заплачено \$181,753.44; City of Bayonne, N. J., 4½% за \$52,750, за які заплачено \$50,690; Oklahoma Gas & Electric Co. 3½% за \$27,183.75, які були куплені за \$26,625; North Bergen, N. J., 4% за \$20,656.35, за які заплачено \$20,652.50.

Fort Lee, N. J., 6% Improvement бонди. Як відомо, у. Н. Союз не отримав уже довгий час відсотків від цих бондів. Отже згідно з планом, переданим заредам міста і прийнятим власниками бондів, замість попередніх 6-відсоткових бондів видано тепер 3½- і 4-відсоткові зворотні бонди, а на покриття заляганих відсотків видано 2-відсоткові бонди. Отже у. Н. Союз отримав тепер 3½% і 4% бонди на нову суму свого часу інвестованого капіталу, не є \$40,000, а на покриття заляганих відсотків отримав 2% бонди на суму \$14,615 і готівкою \$1,185.

Удальня моргелдів. Рішено удалити \$5,000 як перший моргелд на реальність під ч. 438 Окрест Терес у Кріффілд Парк, Н. Дж., і \$3,500 як перший моргелд на Український Народний Дім у Вільзор, Онтаріо, Канада.

Відкриття чеківих конт. Постановлено відкрити два нові чеківі конт., одно в Бенкерс Трест Ко. в Нью-Йорку, а друге в Роял Банк оф Кенеда в Торонті, Канада.

Стейтв аскураційні закони. Згідно з аскураційним законом стейту Нью-Йорк, який входить у життя 1 січня 1940 року, посмертна заплата для дитини у віці між 4 і 10 років не може вносити більше як \$400. Супроти того, пояснює головний рекордний секретар, усі нові грамоти з класу І. Молодого Департаменту, що у. Н. Союз буде їх видавати по першій січні 1940 року, мусять мати табулю виплат посмертних заплот, яка буде відповідати вимогам цього закону і яка буде трохи відмінна від той табелі, що була досі прависильна.

Аскураційний закон стейту Мізурі вимагає, щоби, починаючи від 1 січня 1940 року, грамоти, видавані для членів у стейті Мізурі, передбачали деякі зміни щодо часу оповіщення виплати посмертного, щодо часу предкадання доказів смерті, щодо часу повного прийняття в член.

Отсі зміни в аскураційних законах стейтів Нью-Йорк і Мізурі треба нам узяти під увагу і відповідно до них застосуватись. Тому, зазначає головний рекордний секретар, треба уважити відповідні резолюції щодо вимогних змін.

Upon motion of Mr. D. Halychyn, seconded by Mr. R. Slobodan, the following resolution has been unanimously adopted:

WHEREAS the Insurance Code of the State of New York which goes into effect January 1, 1940, limits the amount of insurance which can be paid on Juvenile lives, and

WHEREAS the Class I Juvenile Certificate now being issued slightly exceeds the maximum amount allowed by the new New York Insurance Code, and

WHEREAS this Association is operating in the State of New York and desires to continue to operate in the State of New York, therefore, BE IT RESOLVED, that on and

after January 1, 1940, the amount of death benefit payable on all Juvenile Certificates issued on and after January 1, 1940, in Class I of the Juvenile Department be as follows instead of the amounts shown in the By-Laws under Section 102.

AGE-NEXT BIRTHDAY	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
During 1st 6 months	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
During 2nd 6 months	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 1 Year	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 2 Years	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 3 Years	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 4 Years	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 5 Years	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 6 Years	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 7 Years	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 8 Years	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 9 Years	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 10 Years	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 11 Years	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 12 Years	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 13 Years	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 14 Years	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 15 Years	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850
After 16 Years	\$100	\$150	\$200	\$250	\$300	\$350	\$400	\$450	\$500	\$550	\$600	\$650	\$700	\$750	\$800	\$850

BE IT FURTHER RESOLVED, that the amounts to be issued under Juvenile Certificates, Class III, on and after January 1, 1940, shall be as follows:

Age Next Birthday	Amount of Certificate
1	\$100
2	200
3	300
4	400
5	400
6	400
7	400
8	400
9	400
10	400
11 & thereafter	500

Upon motion of Mr. N. Muraszko, seconded by Mr. G. Herman and Mrs. M. Malovich, the following resolution has been unanimously adopted:

WHEREAS the Insurance Code of the State of Missouri which goes into effect January 1, 1940, requires a shorter period of incontestability of certificates and a longer period for reinstatement, or for presenting proofs of death or starting any action, as the By-Laws of the Ukrainian National Association provide, be it therefore,

RESOLVED, that on and after January 1, 1940, the following paragraph should be added to the Conditions and Privileges on all certificates issued for members in the State of Missouri:

"CONFLICTING LAWS
"Should the laws of any State or Province in which the Association does business and in which the member is a resident require a longer period for reinstatement or for presenting proof of death or starting any action, or provide for a shorter period of incontestability than is set forth in this certificate, then the laws of such State or Province shall govern this certificate."

На тім закінчено наради в годині 2-їй пополудні.

Д. Галичін,
гол. рек. секретар у. Н. С.

Відповідальність.
Учителька: Вже я вам пояснила, мої діти, що то таке відповідальність. Ігоре, чи ти можеш дати мені приклад на це?

Учень: Всі гудзяки від моїх штанів пообривалися, крім одного. На тому одному тяжить тепер уся відповідальність.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ВАЖКІ ЧАСИ.

Писала оноді пані Рузвелтова, жінка президента Злучених Держав, у своїй правильній колумні, що жінка одного бувшого члена Найвищого Сусу Злучених Держав нарікала на важкі часи.

Казала, що в цих часах так важко задержати спокій і віру в майбутнє.

На таке нарікала жінка старого судді, сама певно не молода людина. Коли старші люди не можуть задержати спокою, то як багато важче це мусить бути молодим.

ЗГОДА.

Не лише важко задержати спокій у таких часах, але й важко людям зійти-ся в поглядах.

Видно це добре з одної такої газети, що містить кожного дня правильну "колюмну" пані Рузвелтової, "Нью Йорк Ворлд-Телеграм": в одному місці цієї газети, властиво на тій самій сторінці, правильний "колюмніст" газети Вестербрук Пеглер висказує погляди, протиний поглядам пані Рузвелтової. Іншим знову Разумелд Бруно, котрого щоденна "колюмна" міститься в тій самій газеті майже безпосередньо під Пеглеровою.

Між ними часто всунена "колюмна" генерала Гю Джансона, котрий нічого так не любить, як гаркнути по вояцьки на своїх співколюмністів.

ПОДИЛИЛИ.

Дієго Рівера, відомий мексиканський майя, каже, що німецькі нацисти й сталінівські комуністи перемінили Мексико на базу своїх операцій проти цілої Америки, головнво Мексика й Злучених Держав.

Під поділом Мексика артист мабуть розуміє, що серед сварні між двома противними чужими орієнтаціями одна частина мексиканців думає по німецьки, друга по російськи. Може ніхто й не думає по мексиканськи.

Замітка Рівери цікава ще й тим, що вона походить від людини, що не так іще давно сама признавалася комуністом.

СВОБІДНА ГАЗЕТА.

На міжамериканській конференції, що відбулася оноді в університеті Джорджа Вашингтона у Вашингтоні, говорив віцепрезидент "Юнайтед Прес Асоційшен" про краї латинської Америки. Говорив про їх політику, про їх банки й позички, а потім заговорив про справи, котрі він певно найкраще знає, про газети.

Сказав він: "Хотів би я могли заявити вам, що преса країв латинської А-

мерики є всюдн свободна донести правду й друкувати те, в що вона вірить. Так, на жаль, не є. В багатьох краях існує цензура, а навіть у тих краях, у котрих цензури нема, газета часто не вагається друкувати якусь критику уряду, боячися, що уряд її може закрити.

Такі відносини завели в себе держави, що колись відірвалися від еспанської монархії, щоб завести в себе якнайкращу свободу.

НОВИНКА.

Газетна вістка про смерть одного адмірала на кораблі подвійна новинка: Одна новинка в тому, що померла визначна людина. Друга в тому, що адмірал помер на кораблі. Каже приповідка, що адмірала вмирають на суші й на ліжку.

ВІЙНА Й МАНЕВРИ.

Двадцять майже літ фільмові світліни показували, як то летуни "доблесної" большевицької армії злітають з літаків при помочі легкопадів і з машинними крісами в руці нібито роблять на ворога напад іззаду.

Прийшла війна і якось ні одна держава не пробувала наслідувати цього засобу воєнної техніки.

Прийшла російська війна проти Фінляндії й советські летуни попрабували цього маневру й мали поважні втрати. Здається, прийде й російським військам закидати цей свій винахід, хоч як він виглядав гарно підчас маневрів.

Бо війна не маневри.

ШУКАЮТЬ РОЗБИЩАЦЬКОГО СКАРБУ

До Сан Хозе, в Коста Ріка, приїхала експедиція пошукувачів бандитських скарбів, організована Каліфорнійським Товариством Археологічних Розслідув. Вибирається вона на остров Кокос, де мають бути закопані скарби морських розбищак. Уряд Коста Ріки зробив з пошукувачами скарбів угоду, що вони мають віддати урядові зо знайдених скарбів 25 процентів. З пошукувачами вибирається теж представник Товариства й шість поліцаів, що мають дивитись за тим, щоби шукачі, знайшовши скарб, не втекли з ним, не даючи нічого Товариству, що фінансує виправу.

Два хеміки Ілінойського університету прослідили, від чого піна на пиві скоріше зникає, а від чого вона держиться довше. Кажуть, що як витягнути з пива розпушувач в ньому залізо й "злі" протейни, що дістаються до нього від довгого стояння в бочках, піна на пиві буде стояти принаймні пів години довше.

ВИНАХІД НА ПОПРАВУ ПІНИ НА ПІВІ

Два хеміки Ілінойського університету прослідили, від чого піна на пиві скоріше зникає, а від чого вона держиться довше. Кажуть, що як витягнути з пива розпушувач в ньому залізо й "злі" протейни, що дістаються до нього від довгого стояння в бочках, піна на пиві буде стояти принаймні пів години довше.

ЗАМОВЛЕННЯ НА КАЛЕНДАРІ

Витніть на лінійці, залучіть грошовий переказ або поштові марки й зашліть листом до: SVOBODA, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

П. Т. Залучаю тут { грошовий переказ } на суму \$ _____ центів і прошу вислати _____ примірник _____

КАЛЕНДАРЯ СВОБОДИ НА 1940. РІК на адресу: _____

Ім'я: _____

Ч. дому й вулиця: _____

Місто й стейт: _____

З "ОБЕДНАННЯ"

(Звіт фінансового секретаря Обеднання, Д. Галичін, зложеної на Восьмий Конгресі Обеднання, Нью Йорк, 2. грудня 1939 р.)

Фінансовий звіт Обеднання, це звіт з той акції Обеднання, що називається допомоговою. Цей звіт виказує, що за останні три роки, значить від сегомо до восьмого конгресу, Обеднання збрало й вислато на ріжні цілі \$82,397.36.

Коли взяти під увагу останні дев'ять років існування Обеднання, на які то роки припадає найбільша економічна депресія в Америці, то покажеться, що саме в часах цієї депресії українська іміграція жертвувала найбільше грошей.

Обеднання існує вже 17 років. Отже за перших 8 років, про які ми можемо говорити як про роки загального добробуту в Америці, Обеднання переслато на ріжні народні потреби коло \$150,000, а за останніх 9 років депресії і безробіття коло \$220,000.

Зокрема останні три роки виказали найбільшу жертвенність. Бо, наприклад, від 1930 до 1933 року збрало \$67,455.77, від 1933 до 1936 року \$68,848.42, а від 1936 до 1939 року \$82,397.36. З цього порівняння ми бачимо, що, не зважаючи на важкі часи, жертвенність української іміграції саме збільшувалася з кожним роком.

Яким обставинам треба завдячити цей видатний факт? У першій мірі зробленому поступові української іміграції, її більш виробленій свідомості, патріотизму та кращому розумінню своїх обов'язків супроти поневоленого українського народу. А далі, що збільшену жертвенність треба приписати також і тим подіям, які зайшли в останніх трьох роках на українських землях. А-тих подій було багато. Одна подія випереджала другу, кожний місяць, а то й кожний день приносила нам щось нове. І українська іміграція в своїй свідомій частині, мов той чуткий барометер, відповіло реагувала на ці події. А головню подію з 1938: 1939 року заставляли нашу свідому іміграцію до чину, діл, жертвенності. 1938 рік приніс нам був нову лаячку у панифікацію на західних землях України. Великі жертви майна й життя, які поніс наш народ, а які були вислідом цієї панифікації, влучили українську іміграцію до глибини серця, до живого.

І українська іміграція поспішила з поміччю, моральною й матеріальною. Вона влаштувала по всіх більших і менших містах протестаційні віча проти злочинів Польщі, збираючи при тій нагоді також і матеріальні жертви, щоби бодай у такий спосіб улекшити важку неволю українського народу. Отих понад \$25,000 зібраних у 1938 році, як це виказує звіт, це саме вислід той праці, яку вела наша іміграція у тому році.

А зокрема 1939 рік зазнався у нашій історії як рік важливих подій. У цьому році український народ, що замешкує Закарпаття, був зголосо своє право до самостійного й вільного життя. Українська іміграція відразу відчула велику вагу цієї історичної події і відповідно до того виказала свою працю. Вистарчить поглянути на суму жертв, зібраних у тому році впродовж кількох місяців, а відразу дістанемо образ цієї праці. У тих, здається, мертвих числах відбивається вся наша активність, уся наша радість з приводу повстання Карпатської України. У тих числах ми знаходимо зміст нашого життя за останній рік. Там є радість і велике підняття духа, хвилювання великого напруження з часів будови Карпатської України. Там є також і наш смуток, наше обурення, яке ми висказували в наших протестах, коли мадярський наїзник заграв знову Карпатську Україну і поховав її волю.

Отих понад \$80,000, зібраних за останні три роки, колиб могли промовити, то розказалиб нам про велику працю, доконану нашою іміграцією. Розказалиб нам про віча, протести, національні свята. Розказалиб нам про такі діла, які творили велику частину історії цілої нашої іміграції.

Тому то так дуже важним є, щоби ми постійно плекали серед нас вагу жертвенності. Бо жертвенність є так тісно зв'язана з цілою нашою активністю, що одно без другого

й деспотична диктатура. А коли світ відкрив дійсне обличчя червоної Москви, тоді він почав інакше глядіти на українську проблему. Від того часу починають появлятися в американській пресі статті про українську справу, статті писані прихильно, безсторонно й справедливо. Це зацікавлення українською справою нам треба підтримати, підтримати відповідними фактами, поданими в брошурах та журналах англійською мовою. На таку працю й акцію треба багато грошей. Ці гроші мусимо зложити ми самі. Ці гроші повинна зложити українська іміграція, яка мусить усвідомити собі, що жертва на таку акцію є таксамо важна, як важною була та жертва, яку ми склали впрот на Рідний Край. Бо жертва, зложена на пропаганду української справи, це жертва зложена також на Рідний Край, а тільки з тою ріжницею, що в тім випадку ми складаємо жертву посереднім способом. Бо така інформаційна акція, яку ми тут повинні вести, має власне помагати визволенню Рідного Краю.

Жертвенність була в час завжди тим чинником, що піддержувала нашу тісну сполучу з краєм, що лучила наші серця, наші бажання в одно спільне хотіння, хотіння воли для свободо, українського народу. Ця жертвенність додавала нам, охоти й сили до праці. Вона держала живим наше зацікавлення українською справою. Тому нам треба й на далі жертвувати. Інакше наші почування притуплять. Інакше ми не будемо як слід відчувати терпіння українського народу.

Коли мова про жертвенність, то саме в тому напрямку Обеднання сповниє надзвичайно важну і корисну роботу, виконую неопіну службу серед нашої іміграції. Бо саме Обеднання виплекало і піддержує в нашій іміграції вагу жертвенності. Воно своєю акцією заставляє до жертвенності навіть таких, що не посилають через Обеднання своїх жертв. Воно впровадило публичну контролю над збірками грошми. Воно, за приблизним обчисленням, заощадило централізацією збіркової акції понад \$10,000 для нашої іміграції, за тих 17 років існування. Те заощадження походить з пересилки грошей. Бо стільки більше було витрачено українська іміграція на оплату пересилки тих \$370,000, колиб кожна посылка була переслана окремо й поодиноким.

Тому, поминаючи всі інші важні завдання, які виконує Обеднання, вже сама збіркова акція вимагає існування такої інституції як Обеднання.

ПАНІ АЛІСА МАРБЕЛ,

відома грачка в ситківку, котру вибрано голосами спортсменів найбільшою атлеткою цього року.

ХТО ПОПИРАЄ БІЗНЕСИ, ШО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В "СВОБОДІ", ТОЙ ПОПИРАЄ "СВОБОДУ".

УКРАЇНСЬКІ СТІННИ
КАЛЕНДАРІ1940
РІК

- у гарних кольорах
- Календаріом друковане українською мовою
- Свята означені чинним церковним друком

25 центів один 25

5 за \$1.00

Туртові ціни подаємо на більшій замовлення.

Надсилання треба посилати разом із замовленням.

на С. О. Д. не висилається.

[] Свята Тереза

[] Христос прощається з матір'ю

[] Різдво з ангелами

[] Пресв. Серце Преч. Діви Марії

[] Пресв. Серце Христове

[] Христос на Оливній горі

[] Преч. Діва Марія з малим Ісусом

[] Ангел Хоронитель

[] Св. Йосиф і малий Ісус

[] Свята Родина

[] Ісус добрий Пастир

[] Слава во вішних Богу

[] ЗА УКРАЇНУ

[] ЛИСТОПАДОВІ ДНІ

[] КИЇВ НАШ

[] ДІВЧИНА З УКРАЇНСЬКИМ ПРАПОРОМ

[] ТЕТЬМАН МАЗЕПА

[] СИНІ МОУ ГАЙДАМАКИ

[] ЗАПОРОЖЦІ

[] ХЛОПЕЦЬ І ДІВЧИНА ПРИ КРИНИЦІ

[] ГУЦУЛ НА ПОЛОНИНІ

[] МОЛОДА УКРАЇНКА

[] НАТАЛКА ПОЛТАВКА

[] ЛІТО НА ФАРМІ

[] ІВАН ФРАНКО

[] ЖАТА Я ГОРОД

[] ЖИВІЯ

[] ДУХ СВОБОДИ АМЕРИКИ

Замовлення слати на адресу:

SVOBODA

81-83 Grand Street,

Jersey City, N. J.

-:- 3 ДНІ -:-

ПРОМОВА ТОМАСА ДЮІ.

Недавно виголосив у Мінеаполісі свою першу виборчу промову молодий і енергійний ньюйорський окружний прокуратор Томас Дюї, що саме розпочав кампанію, щоб здобути для себе з боку Республіканської Партії номінацію на кандидата на президента Злучених Держав Америки.

У тій промові Дюї порушив одну дуже важну точку, з якої зробив собі основу для цієї першої промови, а також, дуже правдоподібно, для цілої своєї політичної платформи. Цєю точкою є вага суспільної енергії, динаміки, без якої не годе здійснитись ніякий суспільно-політичний плян, хоч би який він був гарний і розумний.

МОРАЛЬНИЙ ЧИННИК.

Людський дух складається з двох основних частин: зо свідомості, знання, інтелекту і — з почувань, волі динаміки. Коли чоловік дуже розумний, має багато знання і знає, якими шляхами треба ступати, але не має енергії на той шлях стати, він не зайде до цілі. З другого боку, коли він має внутрішню волю, охоту і динаміку, але не має належного знання, щоб вибрати доцільний шлях, він також нікуди не зайде. Успіху й осяги людей це сполучка знання й енергії, почувань і інтелекту. Хто в суспільнім житті звертає увагу тільки на „мудроші“, на знання, а занедбує силу почувань, волі, динаміки, той не двигне суспільності до ніяких завдань, до ніякого поступу. І навпаки.

ДЕФІТИЗМ.

Дюї говорив, що в сучасній порі американська суспільність наставлена дефіцитично, себто так, що не хочеться їй до нічого пориватись, бо на споді душі вона думає, що всеодно, це на ніщо не здається. Вона вважає себе переможеною, що поки розпочала якусь боротьбу з лихом.

Американський суспільності, говорив він далі, потрібно віри в себе, в свою будучність. Та віра розбудить запал, охоту, енергію. А додавши до цієї енергії розумні суспільно-політичні й еко-

номічні пляни, можна буде двигнути американську суспільність назустріч гарній долі. Цей дефітизм, говорив Дюї, викликає в першу чергу сам уряд, який чимраз більше втручається у приватне життя людей і установ, каже їм, що робити, а чого не робити, обмежує їх круг ділання та вбиває розмах, індивідуальну волю. Люди починають поволі думати, що якісь вищі сили керують ними. Щодо трудно з тим силами змагатись. Вже краще сліпо здатись на їх волю. Це зародки дефітизму.

МЕРТВОТА.

Але є ще інший духовий стан, який зупиняє розгін і поступ людей. Цей стан можна назвати „статизмом“, „мертвотою“, що прямує всякий рух, всякий живий прояв, звести до спокою, до мертвоти. Цей статизм може проявлятися всюди: в організації, політиці, економіці, мистецтві. Є такі письменники, що закохуються в тиші, спокої, мертвечині. Вони в своїх творах неначе хотіли спинити цілий світ у його русі, наче машиніст під кінець дня зупиняє якусь фабрику. Є малярі, що кохаються у мертовій й уникають образів, які відбивають динаміку. Є такі різьбарі, музики і т. п.

МЕРТВОТА В СУСПІЛЬНОМУ ЖИТТІ.

Є того роду люди і серед суспільних установ, у політиці. Вони хочуть різні прояви суспільного руху „зафіксувати“ в певні засади на папері. Зафіксувавши їх у певні інтелектуальні паперові за-

ОБІД У ФРАНЦУЗЬКІЙ АРМІЇ НА ФРОНТІ.

сади, ті люди думають, що вже дану волю суспільну функцію зупали, немов коня, за гриву і спинили. На всяку засаду вони не дивляться, як на показники для наших динамічних змагань, лиш як на самоціль, як на божество, про яке не вільно дискутувати. Слова мають для них стати статичне значіння. Форми вони обожають. А на ріжні суспільні кличі дивляться, немов побожний чоловік на церковний образ. Критичний підхід до якихось утертих і усталених правд непокоїть їх, а далі — лютить. Бо усталена, втерта правда, нагадує їм мертвий, статичний предмет. Хто порушує ту втерту правду, подібний у них до зухвальця, що на-

цвинтарі, серед могил, розводить танці.

НАШ МЕРТВЕЦЬКІ ДУШІ.

Таких мертвецьких людей багато в нашій суспільності. Одні з них приняли собі за ідолів слова: „демократія“, „свобода“, „соціалізм“, „поступ“ і поклоняються тим божисцям, не вглядаючи (борони, Боже!) в суть справи; інші, хоч це виглядає парадоксально, вибрали собі за такі самі божисцями слова: „диктатура“, „тоталізм“, „авторитаризм“ — і теж релігійно ідолюються їм. Ні одні, ні другі не підійдуть до тих понять з динамічного боку, з боку вічного суспільного руху і вандрів-

КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ

на РІЗДВО ХРИСТОВЕ І БОГОЯВЛЕННЯ

з додатком пісень

СТРАСТИХ, ВОСКРЕСНИХ І ІНШИХ ПІСЕНЬ ЦЕРКОВНИХ

Ціна 35 центів.

Замовлення і гроші слати до:

"SVOBODA"

83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ки вперед. А той поступ і рух уперед уважає своїм поняття часовими, змінливими; засобами, корисними в один час, а некорисними в інший. Ці засоби мають бути слугами чоловіка; ніколи чоловік не повинен служити їм.

Мертві душі мріють про такий суспільний устрій, у якому панувала б якась ідеальна засада; в якому не треба було б змагатись; в якому можна було б спокійно посеред шляху зупинитись, без страху, що хтось когось випередить; в якому панувала б якась ідеальна „правда“, розуміючи підсвідомо під отєю „правдою“ сповнення всіх своїх особистих бажань і забаганок; одним словом, в якому не особистості, не сила людського духа правила б іншими, лиш якесь стаде, абстрактне божество, назване „демократією“, „соціалізмом“, „тоталізмом“, „комунізмом“ чи чимсь іншим. Про зміст тих понять мертвецькі душі не хочуть дискутувати. Вони захоплюються формою і звуком слів.

Та деколи їм це набридає. Тоді вони все те, що передтим без розбору обожають, без розбору викликають на сміх.

ЗАНЕДБАНИ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

Аналіз крові, лугу „Екс“, аналіз сечі, медична екзамінація „НІЗЬКІЙ ЦІНИ“ заповнюють усяку дітнузу. Ревматичні „стани“, „Гей-Фішер“, астма, клопоті відходою кишки, піхура, запал і нирок лікується модерніми способами: — ПОРАДА ДАРОМ. DR. DE RUHA 128 East 86th St., New York City. Кожного дня від 10-2 год. Від 4-9. У неділю від 10-2. Особа ждальна для жінок.

ПЛАВЮЧА НЕБЕЗПЕКА

На одній баржі в Байоні, Нью Джерсі, що відірвалася від причалу, повстав вогонь. Здана на сили вітру й хвилі, баржа могла заплисти до збірників нафти, що стоять на побережжі Нью-Джерсі. Пожарний уряд міста вислав пожежний човен, котрий уперед заволів баржу далеко від збірників нафти й там доперва почав гасити на ній вогонь.

АРЕШТУЮТЬ СТРАЙКОВІ ПІКЕТИ

На домагання власника ресторану „Брес-Рейл“ у Нью-Йорку арештовано чотири пікетниці, що походили на хіднику під рестораном з табличками, а при тому викрикували про страйк до прохажив. Власник ресторану в своїм домаганнях арешту заявив, що вони подають публіці неправду, а при тому поводяться бурливо.

ВЗОРИ КАНВА, НИТКИ ДО ВИПЛИВАННЯ D. M. C. І СТЕМІЛЬОВАНИ РІЧНІ.

UKRAINIAN BAZAAR, 170 E. 4th St., NEW YORK, N. Y.
Д-Р С. ЧЕРНОВ
Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кістки. Аналіз крові для подорожнього садовства.
Гемороїди й жінки лікуються без операції.
223 SECOND AVE., 2nd floor, 14th St., NEW YORK CITY, Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісові години: 10-3; неділя 11-2. Жінки-доктор до обсягу. X & Флюороскоп.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

СТІННИ КАЛЕНДАРІ НА 1940 РІК.

Чудові Краєвиди, Патріотичні, Релігійні, Дітвчати і Діти в різних позах. Свята означені церковно, пости зазначені рибсько. Ціна одного Календаря з переслікою 25 ц. 5 Календарів за \$1.00. 12 Календарів \$2.25. 25 Календарів \$3.75. 50 Календарів \$7.00. 100 за \$12.50. Для бізнесменів друкуємо Календарі з їх фірмою за малюю оплатою за друку. Більше згадані календарі є першою класою. Для літературних і агентів спеціально низька ціна. Ціна мідяних календарів другої класи: 100 Календарів „De Luxe“, мідяні взори, \$8.00 з переслікою. 100 Календарів на твердих картоні \$10.00 з переслікою. На Календарях другої класи фірми не друкуємо. Різдині картки блискучі „Христос Родиться“, або картки в формі книжечок з відповідними віршами, ціна за дозін 60 ц. 50 карток \$1.75. 100 карток \$3.00 з переслікою. Картки на іменні в формі книжечки дозін 60 ц. Картки в формі книжечки на 25 юнілей шкільних, з відповідними віршами, дозін з переслікою \$1.00. 261.

Замовлення посилайте на адресу: UKRAINIAN BAZAAR 170 E. 4th St., NEW YORK, N. Y.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць як далеко поза Нью-Йорком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга широкі і чесна. — Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

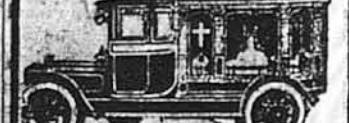
заряджує погребальні до ціни так як знає, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Melrose 5-6577

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(43)

„А тепер ви довідаєтесь про свою долю“, повторила ще раз королева Агті і злюща усмішка викривила її гарні губи. Усі в'язні, крім Тарзана, напружено чекали, що далі скаже Агті. Вони таки були залякані. Зате Тарзан був цілком спокійний і навіть недбалий. Він заложив на вхрест руки і ждав, що вона скаже.

Та саме тоді, коли Агті хотіла продовжити свій присуд, на подвір'ю роздався голос дзвона, а далі розкрились двері і в них появилася постава величезного дикуна, з дрючком у руках. За дикуном ішли кілька воєків, подібних до нього. Тарзан пізнав дикуна. Це був один із того гурта, що вони його побачили перший раз.

Одного з них Тарзан заколов ножем на смерть. Інших постріляли. Дикуна підійшов до королеви Агті і, прикидаючи на одно коліно, почав їй розказувати щось, вказуючи час до часу рукою на Тарзана. Королева Агті заговорила до Тарзана: „Він каже, що ти вбив одного його воєка на пограниччі нашого королівства“.

„Так, я вбив одного, бо він напад на мене. Ми вбили крім нього кількох, що напали на нас“. „Я це знаю“, відповіла люта королева. „Відповідно до нашого закону“, почала вона далі, „цей ватажок має право пімстити втрату своїх воєків“. А по хвилині дивної мовчанки вона додала: „Я хотіла тебе врятувати, але він уби тебе“.